

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára, pályaud- varon és vidéken is, 3 lej	
Bukaresztben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 20 ck
Egy szám	— 1-20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 135. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ab 21. — 1923. augusztus 3. Péntek

שנה
כולל כל הלכות
מסודרים עם שאלות
הלומדים מחדש וה
להשיגו ישלה אלי 20
főrabbi
szváros)

sorozatok!

200 lej

állya portómentesen
lítése mellett a követ-
rodalmi művet:
sek, bolti ára .. 20.-
ohn, bolti ára .. 20.-
iegyenesedik .. 40.-
..... 30.-
érei .. 25.-
..... 24.-
..... 25.-
..... 22.-
tragédiája .. 15.-
Isten .. 45.-
orta és csomagolás
na e tiz gyönyörű zsidó
rendell.
nyvosztálya, Cluj

Csütörtökön
Kolozsváron
a Széchenyi-
téren

nygnyító diszeladás
kőn, augusztus 2.
órákor

a napi falragaszok!

Sürgő. Juvaare, Cluj
kszerárugyár

uj
dinand 19. szám

és nagykereskedés
y és forrasztó
és platinabeváltás
Schwarzwaldi
és gyári lerakata
elárusítóknak!

lékos angol ón,
kompozíció, eredeti huta
0-5-2 mm-es vörös és
szgálic raktárról kapható!

omp.-nál, Cluj
Telefonszám 157
Stösselcomp

árban kapható 42 darab
vtartány

ar-féle gyermek-
!

ar tehen-
kapható
yag.) 4.
Bőr

szám.

Itt voltak

Itt voltak, ma délelőtt érkeztek és este már utaznak is tovább. Ez a pár óra azonban sok tanulsággal szolgált. Megnézték a várost, a szobrokat, az egyetemi könyvtárt, a klinikákat, sőt a kisebbségi iskolákba is el-látogattak. Sőt a program teljessége kedvéért a Kioszkban fényes ebéd is volt, amelyre meghívták a zsidó hitközségek elnökeit is, mint ahogyan megjelentek a kolozsvári püspökök, akik közül azonban a reformátusok nagytekintetű püspöke félreértette a dolgot, mert a kisebbségi sérelmekről kezdett beszélni, ami azonban sem a programban, sem pedig az étlapon nem szerepelt s így udvariasan végetvetettek a diskurzusnak. A délután fo-lyamán is volt rövid megbeszélés inkább udvariasági, mint lényegbe vágó.

Szóval itt voltak a népszövetség kiküldöttei, akikről úgy hírlík, hogy a kisebbségi kérdést jöttek tanulmányozni. Meg vagyunk győződve, hogy ennek a megbízásuknak eleget is tettek, hiszen a kormány gondoskodott arról, hogy kíséretükben legyen Pteancu vezérigazgató is, a kisebbségi iskolák ügyei-nek ismerője. És itt is ott is, melléjük szo-gódtak pretekstusok, polgármesterek és inspek-torok, akik valóban mindent elkövettek, hogy bő információval szolgáljanak.

Hogy a kisebbségek elől, hol egyszerűen letagadták őket, hol pedig közelükbe se enged-ték vagy akkor is csak úgy véletlenségből, némi erőszakkal, némi meggondolatlan bátor-sággal jutottak csak szóhoz, — valóban nem fontos. Mert nem lett volna fontos az sem, ha nyugodtan, négy szemközt feltárhatták volna az összes sérelmeket, átnyújthatták volna az összes memorandumokat, elsríhthatták volna összes keserveiket. Legfeljebb megerősödött volna a hitük, hogy tényleg végeztek valamit, tényleg olyan lépéseket tettek, melyek a kisebb-ségek ügyét szolgálják. Megmaradt volna az illúzió, ez azonban még nem eredmény, még nem siker, még nem megjavulása a helyzet-nek. Súlyos hiba volna egy pillanatig is azt hinni, hogy az ilyen tanulmányi kirándulások-nak bármilyen komoly eredménye is lehet.

És felesleges megbotránkozni azon, hogy a kormány Potemkin falvakat és Potemkin kisebbségeket mutat be. Hiszen ez természetes. Így volt ez mindig. A kisebbségi kérdést így nem lehet megismerni, sőt kívülről egyáltalán nem lehet megismerni. Lehet a legjobb szá-n-dék is, lehet a tanulmányt minden tudomá-nyos és emberi felkészültségével teljes az ilyen kirándulás, eredményre mégsem vezethet. Nem pedig abból az egyszerű okból, mert e bizott-ságok már eleve bizonyos feltevésekkel járják be az országokat. A mostani bizottság nem a kisebbségek kedvéért jön le Romániába, hanem a román állam kedvéért, amely vendégül látja őket.

Mi nem vagyunk felháborodva, hogy a kisebbségek képviselői nem jutottak úgy a bizottság elé, ahogy kívánatos lett volna. Azon se botránkozunk meg, hogy a kormány olyan embereket oszt be a bizottság kíséretéül, kiket a maga szempontjából a leghasznosabbaknak vél. És végül minden potemkiniádn keresztül azt se vesszük rossz néven, hogy az a francia, spanyol, norvég, holland megbízott meg-elégszik egy ilyen kirándulás teljesen felüle-tes benyomásaival. Nem vagyunk felháborodva, mert egy pillanatig se hittük, hogy ez a játék komolyra megy. Ha vannak sérelmeink, és vannak felszámálhatlanul valóban, nem a Nép-liga az, amely ezt elnézheti s nem az ilyen

kiküldöttek azok, akik révén, tartozzanak akár a Népligához, akár más egyházi, vagy profán világboldogító szervhez, egyesülethez, ilyen problémákat meg lehet oldani.

A kisebbségi kérdés megoldása ép úgy mulik a kisebbségeken, mint az államhatalom tényezőin. Politikum ez, melynek kulcsa: a kisebbségek gazdasági és kulturális erejének összefogása. Ha bármelyik kisebbség egy pilla-

natig is azzal áztatja magát, hogy ilyen alkalmak harcos felhasználásával eredményt ér el, eltereli figyelmét az igazi munkától, jogai kivívásának nyílt utjától. Ezért fogadjuk hidegen a kiküldötteket, ezért tartottuk feleslegesnek eléjük járulni, memorandummal és panaszló szóval, s ezért kívánhatunk most könnyű szívvel: jó utat és kellemes szórakozást Erdély messziről jött előkelő látogatóinak.

Ujabb két kisiklás és egy halálos elgázolás

Az egyik kisiklásnak három sebesült áldozata van. Egy tolató mozdony elütött egy forgalmi tisztot. A vasutigazgatóság preventív intézkedései

(Bukarest, augusztus 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi napon ujabb két vasuti szerencsétlenség történt, amelyek közül az egyik három súlyosan megsebesült áldozatot követelt.

Ez a végzetesebb katasztrófa Caracal és Piatraolt állomások között következett be a reggeli vegyesvonatnál, amely Caracal után néhány kilométernyire kisiklott.

Két személy- és egy teherkocsi ugrott ki helyéből

és mindegyik súlyosan megsebesült. A személykocsik utasai közül egy katona erős zúzódási sebeket szenvedett, két vasutasnak pedig a lába törött el. A sebesülteket csak akkor tudták ápolás alá venni, amikor a vonat hosszas késéssel folytathatta útját és befutott Piatraolt állomására. Allapotuk nem életveszélyes.

A másik szerencsétlenség Brassó mellett adódott elő, ahol

egy tehervonat összefütközött egy áruval megrakott veszteglő teherkocsival.

A tehervonat kocsijai közül négy kisiklott és a mozdony kiugrott a sinekről. Emberéletben itt nem esett kár.

A népszövetség kiküldöttei Kolozsvárott

Meglátogatták a kisebbségi iskolákat. Déjeuner a kioszkban. Inoldens a magyar püspökökkel

Kolozsvár, augusztus 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délben a bukaresti gyorsvonattal Kolozsvárra érkeztek a Népszövetség kiküldöttei, névszerint Constance Harris, Marcel Hoden, Eric Colben és P. Ascarte, azzal a céllal, hogy az erdélyi kisebbségek helyzetét tanulmányozzák. A népszövetségi delegátusokat az állomáson Moga városi tanácsos és Pteancu közoktatásügyi vezérigazgató fogadta. Az állomásról valameenyien a város házára hajtottak, ahonnan rövid kölcsönös üdvözlés után, először a város megtekintésére indultak. Megnézték a szobrokat, az egyetemi könyvtárt és a klinikákat. Ezután hivatalos feladatuk értelmében

a kisebbségek iskoláit látogatták meg: a református teológiát, az unitárius kollégiumot és a Tarbut zsidó főgimnáziumot. A kiküldötteket ellenőrző utjukban Isac Emil kalauzolta.

Délben egy órákor a delegátusok tiszteletére déjeuner volt a sétatéri kioszkban. Ezzel kapcsolatban igen érdekes incidens adódott elő. A déjeunere meghívták a magyar püspöki kar kolozsvári tagjait, akik itt találkoztak volna először a népszövetségi kiküldöttekkel. A püspökök azt hitték, ezen a déjeunén akarják a delegátusok meghallgatni őket sérelmeikről és kívánságaikról. Ezért egy trancia-nyelvű levélben bejelentették a népszövetség tag-jainak, hogy a déjeunére nem mennek el, mert

a kisebbségek ügye sokkal fontosabb és komolyabb semhogy „evés közben“ meg lehetne tárgyalni.

A delegátusok erre ugyancsak francia nyelven válaszolták, hogy sajnálják, ha ilyen barátságtalan

A gyakori katasztrófák miatt a buka-
resti vasuti vezérigazgatóság most több külön-
féle preventív intézkedést foganatosított. Ezek
közül legfontosabb a kocsikerekek és a váltók
fokozottabb ellenőrzése. A vasuti vezérigaz-
gatóság ezenkívül elhatározta, hogy szigoruan
eltiltja a vagonok tetején és feijáróin
való utazást,

eltiltja továbbá podgyászárunknak személy-
kocsikban való szállítását. A rendeletellen vétőket
leszállítják a vonatról és súlyosan megbir-
ságozzák.

A vonatszerencsétlenségek tegnapi kroni-
káját egy elgázolás fejezi be, amely Predeal
mellett történt. Az állomás rendezőpályaudva-
rán éppen tolattak, amikor egy forgalmi tiszt-
viselő haladt át a sineken.

Az egyik tolató mozdony a tisztviselőt
elütötte és halálra gázolta.

A hatóságok megindították a nyomozást annak
megállapítására, kit terhel a felelősség a for-
galmi tiszt haláláért.

lépéssel elválnak a megbeszélések lehetőségét,
egyben közölték, hogy a püspökökkel a déjeuner
után is hosszasan óhajtanak tárgyalni. A püs-
pökök ezután, eredeti szándékuk ellenére, elmentek
a kioszkba és résztvettek a déjeunén. Kivülök
jelen voltak a hatóságok képviselői, valamint a
zsidó kisebbség részéről Glasner törábbi és a hit-
községek elnökei.

A vendégek három óráig maradtak itt együtt
és élénk beszélgetés közben tárgyalták a kisebb-
ségi és ezzel kapcsolatos kérdéseket. Nagy Károly
református püspök leplezetlenül tárta fel a magyar
egyház és a magyar iskolák sérelmeit, miközben
a helybeli hatóság egyik képviselője

igyekezett a további „diskurzusnak“
előbevégni és a népszövetségi kiküldöt-
tek figyelmét másra terelte.

A déjeuner után a delegátusok a református
egyház épületébe vonultak, ahol azután a magyar
püspöki karral behatóan tanácskoztak.

A genfi kiküldöttek a sajtó kérdézőkördései
elől azzal tértek ki, hogy utjuk csak informativ
jellegű és semmiféle politikai nyilatkozatot nem
tehetnek. A delegátusok a tegnapi gyorsvonattal Nagy-
váradra utaztak, ahol nagy előkészületeket tettek
fogadtatásukra. A „Nagyvárad“ című lap francia-
magyarnyelvű vezércikkben fogja ezalkalommal
feltárni a kisebbségek sérelmeit.

Amnesztia Törökországban

Konstantinápoly, augusztus 2. A kormány
a békeszerződés ratifikálása után általános amnesztia-
rendeletet ad ki.

Az angol kormány beszámolója Palesztináról

A Colonial Office jelentése a népszövetség előtt

London, augusztus 2. Az angol kormány Colonial Office-ja most készítette el hivatalos jelentését Palesztina 1922. évi közigazgatásáról. A Népszövetség mandátum-bizottsága elé terjesztett angol kormányjelentés fontosabb részeit itt adjuk:

A mandátum és a fehérvény

Az 1922 év legnagyobb eseménye Palesztina kormányzatát illetően az angol mandátumnak a Népliga részéről július hó 24-én történt megerősítése volt. Erre jelent meg az angol fehérvény, amely egy nyilatkozatot tartalmaz a Balfour-deklaráció megerősítéséről. Ez a nyilatkozat nem hagy fenn semmilyen irányban kétséget arra vonatkozóan, hogy a kormány a nem zsidó lakosság jogait és érdekeit minden tekintetben meg fogja védeni. Után a kormány szeptemberben a Népligához egy memorandumot nyújtott be, a Népliga határozta, hogy Transzjordániára a mandátumnak azt a részét, mely a szenthelyekről szól nem érvényesíti. A szükséges lépések a Jewish Agencyvel egyetértéssel megtörténtek, a zsidó nemzeti otthont megteremték. Az Order in Council-nak erre vonatkozó részei nem terjednek ki Transzjordániára.

Nyugalom Palesztinában

fejezet alatt a jelentés a következőket mondja: Palesztinában igen sok politikai ellentét van, de ezek teljesen alkotmányos módon jutnak kifejezésre. A köznyugalom nem zavarták meg.

A pénzügyi helyzet

Erre vonatkozóan a következő számok szolgálnak adatul: 1920 július hó 1-től 1922 márciusáig a bevételek 3,420,771, a kiadások 3,100,205 fontot tettek ki, így Palesztina kormányzásából az angol kincstárnak 311,566 font haszna volt.

A kereskedelem

az utolsó évben nagymértékben fellendült. Míg 1919-ben a behozatal 3,126,464, a kivitel pedig 853,141 fontot tett ki, addig 1920-ban 5,409,987, illetve 1,318,620 font, 1921-ben 5,871,878, illetve 1,416,368 és 1922-ben 5,581, illetve 1,353,368 font volt a behozatal, illetve a kivitel.

A bankok

terén is örvedetes fejlődés történt. Nemcsak nagy nemzetközi bankok terjesztették ki fiókjait révén működésüket Palesztinára, de igen sok munkás kooperatíva és fogyasztási szövetkezet alakult, amelyek negyven új ipari vállalatnak vetették meg az alapját. Egyetlen bukás vagy kényszerregezés sem fordult elő Palesztina területén.

Munkaviszonyok

1921-ben egy külön kormányzósági ügyosztály alakult a munkaviszonyok tanulmányozására és rendezésére. Ennek az ügyosztálynak következő feladatai vannak: a) a munkaalkalmak és munkáskínálatok nyilvántartása és munkaközvetítés, b) munkafelvételek tanulmányozása, a munkanélküliség kérdése, bérek, munkaidő stb., c) közvetítés a kormányzat, katonai hatóságok és a szervezett munkásság között, d) munka-konfliktusok kiküszöbölése és kiegyenlítése, választott és bejelentett bíróságok bevezetése, e) a kooperatív munkarendszer tanulmányozása.

A munkás-kérdés

A palesztinai munka két fajtáját különböztethetjük meg: az arab és a zsidó munkát. A mezőgazdasági és nem szakzerűen képzett arab és zsidó munkásság között ipari szempontból kevés különbség van. Az arab munkásoknak kisebb a bére és lefokozott igényeik vannak. Az arab munkás nem függ kizárólagosan a munkakeresményétől, mint a zsidó munkás. Az arab munkásnak van egy kis földje is, vagy más kereseti forrása és csak átmenetileg vállal munkát. A zsidó munkások, sőt az arabok egy része is zsidóknál kap munkát. A képzett arab és zsidó munkás már sokkal nagyobb igényű, konkurrálnak egymással és egyforma munkabéreket kapnak. A munkásságnak ehhez az osztályához igen sok görög, örmény és ázsiai szakmunkás tartozik és néhány európai is.

A Palesztinába bevándorolt zsidó munkások legnagyobb része az Achduth Haavodah munkásszervezethez tartozik, amelynek telefon, távír, földmunkás és kooperatív építő munkásszervezetei vannak. A zsidó munkások egy része a kerületenként és szakmánként megszervezett Trade Unionokban is részt vesz, amelyekhez nem zsidók is tartoznak. A múlt év szeptemberében megjelent népszámlálás szerint az Achduth Haavoda-hoz 12278 férfi és 4164 nőmunkás tartozott. A zsidó munkások általában akik zsidóknál, vagy európai munkaadóknál nyertek munkát, európai munkaviszonyok között dolgoznak, napi nyolc, illetve heti negyvennyolc órát és munkabéruk lehetővé teszi, hogy európai igényeknek megfelelő életet élhessenek. Általában az arab munkaadóknál dolgozó munkások munkabérei sokkal nagyobbak.

A palesztinai zsidó kooperatív munkásszövetségnek 2600 tagja van és a legnagyobb a hasonló szervezetek között. Ez a Szövetséget szerződéseket köt bizonyos munkák — ut, épület stb. — elvégzésére és tagjai teljesen kooperatív alapon dolgoznak. A szövetség alkalmazásában mérnökök és különösen képzett szakmunkások állnak, akik nem tagjai a szövetségnek.

Az igazságszolgáltatás

A jelentésnek külön fejezete foglalkozik az igazságszolgáltatás kérdésével. Jeruzsálemben, Jaffában és Safedben a perek legnagyobb részét héber, vagy részben jiddis nyelven folytatják le. Magasabb fórumok előtt főképp az angol és az arab nyelv a használatos, de teljesen szabad a héber, vagy a francia nyelv használata is, sőt oroszul, törökül is tárgyalnak, a fél kivánsága szerint. A palesztinai bíróságok előtt 1923. évben 24153 polgári és 18938 büntetőper folytattak le.

Iskola és nevelés

Az angol kormány a saját iskoláin kívül ötezer fontot fordított magániskolák támogatására és pedig ebből 3034 fontot zsidó, 1612 fontot keresztény és 304 fontot mohamedán iskolák kaptak. A kormányzóság közoktatásügyi departamentjének nem alárendelt iskolák meghívták a kormányt a vizsgákon való részvételre. Így a kormány képviselője ez évben először szerepelt a jaffai zsidó kereskedelmi iskola diplomáinak kiadásánál. Az iskolák látogatottságáról a következő érdekes számok szolgálnak felvilágosítással. A mohamedán fiú gyermekek 24, a leányok 6 százaléka, a keresztény fiúk 64, a leányok 68, a zsidó tanköteles iskolába, tehát a közoktatás terén a zsidók vezetnek. De álljanak itt a továbbiak maguk

helyett beszélő számok: A városokban 41 népiskolát 32 tanítóval és 7034 növendékkel, a vidéken 262 népiskolát 326 tanítóval és 11912 növendékkel a kormány tart fenn. 37 mohamedán, 111 keresztény és 142 zsidó magán-népiskola van Palesztinában. A zsidó magániskolákban 644 tanító működik, 8253 fiú és 7296 leány növendék nyer oktatást. A középiskolák között 6 állami, 3 mohamedán, 19 keresztény és 3 zsidó. A kolleges között 2 állami és 4 zsidó, technikai és kereskedelmi iskolák közül 1 mohamedán, 4 keresztény, 17 zsidó, mezőgazdasági iskolák közül 1 keresztény és 1 zsidó, a teológiák közül 1 mohamedán, 4 keresztény és 3 zsidó.

Egészségügy

Az egészségügy Palesztinában lényegesen megjavult. A malária legyőzése nagy sikerrel halad előre. Míg 1921-ben maláriában 113-an, addig 1922-ben csak 65-en haltak meg. Az amerikai Joint a malária elleni küzdelemre egy szakbizottságot küldött ki, mely a kormány kiküldöttjeivel együtt dolgozik. Palesztinában 1922-ben 343 orvos folytatott gyakorlatot.

A rendőrség

78 tisztből, 116 altisztből és 1043 rendőrből áll, ezek közül 12 tiszt és 82 rendőr zsidó. A palesztinai fogházaknak 1922-ben 1276 foglya volt.

A mezőgazdasági munka

is örvedetes fejlődést mutat. Az ország, írja a jelentés, igen sokkal tartozik a cionista Executívének, az I. C. A.-nak és a Mikve Izrael-ben felállított mezőgazdasági iskolának, mely az új növényekkel való kísérletezései nagy hasznára volt az országnak. Az arabok eladtak 72,038, a zsidók 1368, más európaiak 895 dunam földet, viszont az arabok 29,530, a zsidók 44,302, más európaiak 476 dunam földet vásároltak meg.

A ki- és bevándorlás

számszerű adatai itt következnek: Bevándorolt Palesztinába az 1922 év folyamán 7844 zsidó, 244 keresztény és 60 mohamedán. Az angol uralom óta kivándorolt 1503 zsidó, 716 keresztény és 730 mohamedán. A bevándorolt zsidók országok szerint így oszlanak meg: Lengyelország 3209, Oroszország 725, Ukrajna 1079, Románia 990, Litvánia 281 és így tovább. A hebraizálásnak egyik érdekes adata, hogy 1922 év folyamán 1643 névhebraizálási igazolványt adtak ki.

A sajtóról

is megemlékezik végül a jelentés. Ezek szerint Palesztinában két héber, egy angol és egy arab nyelvű napilap jelenik meg. Folyóiratok között az angol-arab sajtó csak egy organummal szerepel, míg héber nyelven igen sok szaklap és pártlap jelenik meg.

Törökország végleg lemondott Mezopotámiáról és Palesztináról

Nem tárgyalja a népszövetség Anglia Palesztina-jelentését. Az olasz állampolgárok helyzete Szíriában

(London, augusztus 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol alsóház legutóbbi ülésén, a gyarmatügyi költségvetés tárgyalásán Ormsby Gore gyarmatügyi államtitkár kijelentette, hogy

a törökökkel Lausanneban megkötött szerződés a törököknek Mezopotámia és Palesztinára támasztott igényeit kiküszöbölte.

A mossuli kerület északi határát Anglia és Törökország barátságos megegyezéssel fogja megállapítani. Ha Konstantinápoly kiürítésétől számított kilenc hónap alatt sem sikerülne a határkérdést elintézni, az ügyet a népszövetség elé terjesztik döntés végett.

Ormsby Gore ezután még kijelentette, hogy az utolsó három évben a gyarmatügyi hivatal mindent elkövetett a költségek csökkentésére. A törökökkel megkötött szerződés lehetővé teszi, hogy

Anglia három zászlóalját nyomban visszavonhasson Mezopotámiából.

A palesztinai garnizon létszámát is csökkenteni fogják.

A „Volta” olasz távirati ügynökség jelentése szerint Franciaország és Olaszország között tárgyalások fognak indulni, amelyekben tisztázni fogják azoknak az olasz állampolgároknak a jogait, akik azokon az egykori török területeken élnek,

amelyek most francia és brit mandátum alatt állanak. Genfi jelentés szerint a szövetségnek jelenleg Genfben üléselő mandátumbizottsága foglalkozni akart többek között Angliának azzal a jelentésével, amely

Palesztina kormányzásának legutóbbi esztendőjéről számolt be.

A bizottság azonban mégis azt határozta, hogy ezt a kérdést egyelőre nem érinti. Mezopotámia telett a mandátumot a népszövetség még nem ratifikálta, a Szíria és Palesztina feletti mandátumot a népszövetség ratifikálta ugyan, a ratifikálás alkalmával azonban megállapodott abban, hogy csak akkor lép teljes erőre a mandátum, ha Szíria tekintetében Franciaország és Olaszország között megegyezés jön létre.

Franciaország és Olaszország között ebben a kérdésben még mindig felmerülnek ellentétek,

ezért nem tekintik teljes érvényűnek a két mandátumot. De úgy tudják, hogy azok a tárgyalások, amik Franciaország és Olaszország között most indulnak és amiknek az a céljuk, hogy a mandátumok területén élő olasz állampolgárok jog helyzetét tisztázzák, sikerrel kecsegtetnek. Ha ezek a tárgyalások eredményesen befejeződnek, a két mandátum nyomban teljes érvényre lép.

Ehenhalt a postáskisasszony — bezárták a hivatalt

Négy szatmármegyei község el van zárva a külvilágtól

(Szatmár, augusztus 2. Az Uj Kelet ktküldött munkatársától.) A régi török közigazgatásra emlékeztető eset foglalkoztatja most a nagy határszéli város közvéleményét. Az eset szomorú megvilágításba helyezi a postai adminisztrációt, amely ellen eddig is rengeteg kifogás hangzott el hiába a közönség és a sajtó részéről. Levélek, amik nem érkeznek meg, többnapos késéssel kézbesített táviratok, hetekig visszatartott postautalványok, — mindezek mellett szinte eltörpül a Szatmárhoz alig öt kilométernyire eső Ombod falu postájának kálváriás története.

Ez a vidék mindig mostoha elbánásban részesült a kultúra áldásai tekintetében. Négy egymástól távolos falunak közös postahivatala volt Ombodon. A kézbesítés, minthogy egyik községnek sincs vasuti állomása, úgy történt, hogy hetenkint hol Pálfalva, hol Amac, hol pedig Pettyén és Ombod küldte be a maga kisbíróját Szatmárra. A küldőnc Ombodra hozta a postát, ahonnan a többi falu akkor kaphatta csak meg a postáját, ha akadt valaki, aki elmenjen érte. Így a Szatmárról hetenkint — nyári munkaidőben sokszor csak havonként — elhozott posta tíz-tizenöt, nem ritkán még több napi késéssel jutott a címzetthez. Ebből gyakran súlyos kárai keletkeztek a lakosságnak, amely a hivatalos vagy üzleti határidőket a posta miatt nem tudta betartani.

A postahivatal teendőit egy hatvanöt éves kislány, lengyel származású vénkisasszony látta el úgy-ahogy: Zamborowszky Lujza, aki három héttel ezelőtt meghalt. A fáma szerint éhenhalt, mert a fizetése alig volt több száznyolcvan lejnél. A monopóliumgazgatóság kegyelméből a postáskisasszonynak az volt a mellékfoglalkozása, hogy ő osztotta szét a talvak szatócsei között a jövedéki cikkeket. De mert a községek olyan közel vannak Szatmárhoz, hogy ilyen szükségleteit mindenki a városban szerzi be, Zamborowszky Lujzának nem sok haszna származott a dohány és más monopólicikkék árusításából s éveken át tartó nyomorgás után meghalt.

Zamborowszky Lujza halála után a négy község posta nélkül maradt. Hiába jelentették az esetet a nagyváradi postaigazgatóságnak, senki sem akadt, aki hajlandó volna a megüresedett postamesteri állást elvállalni s így a postahivatalt egyszerűen bezárták, bár hivatalosan nem szüntették meg. Ez az állapot már több mint három hete tart. Pettyén, Ombod, Amac és Pálfalva lakossága azóta nem kapott postát, nem olvasott újságot csak akkor, ha véletlenül betevett valaki Szatmárra. Ez azonban, a munkaszépen miatt, a legritkább esetben történik, amiből súlyos következmények fognak baralni a mostohasorsra kárhóztatott határmenti községekre.

Három vonat halálra gázolt egy kolozsvári fuvarost

Kiszállítás fenyegette a bukaresti gyorsvonatot. Nem volt teeresztve a sorompó

(Kolozsvár, augusztus 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán délután országszerte nagy vihar tombolt, amely helyenkint óriási károkat okozott. Kolozsvár közelében a vihar vasuti szerencsétlenséget idézett elő, melynek híre csak az esti órákban érkezett meg a pályaudvarra, ahol óriási pánikot keltett a várakozó utasok között. Később kiderült, hogy a katasztrófa szerencsésen elmaradt ugyan, de a karambolnak van emberáldozata.

A későn értesített rendőrség megállapította, hogy Jakab Ferenc hóstáti gazdálkodó kocsisa, Fekete György szerdán alkonyatkor Honvéd-utca 64. alatti lakásáról Szamosfalvára hajtott. A parasztszeker elé fogott két ökör csendesen baktatott az országúton. Mikor a vasuti töltéshez érték, a vihar hatalmas porlavinát zúdított a késői utasra, aki nem vette észre a közelgő veszedelmet. A sorompó nyitva volt és a szekér felhajtott a sínekre. A következő pillanatban megérkezett a Szamosfalvyi-gyorsvonat, amely a gyöngye parasztszekeret helyenként dobta ki a sínek közül. A kocsis a sínárra zuhant. Az eszméletlen embert az egyik ökör tetemével együtt száz méterre magá-

val hurcolta a teljes sebességgel robogó gyorsvonat, majd borzalmasan összeroncsolva a sínek között hagyta. A szerencsétlenségnek szemtanúi is voltak, akik rémulva siettek az összeroncsolt hullához.

A kérdészködések, találgatások közben senkinek sem jutott eszébe a történetről értesíteni az állomásfőnökséget. A szekér szerteszét heverő roncsait összeszedték, de a két hullához nem mertek hozzányúlni. Nemsokára megérkezett a bukaresti gyorsvonat. A mozdonyvezető szerencsére még idejében észrevette a sínek között fekvő holttesteket és lassított. A mozdony megfékezve rohogott keresztül a holttesteken. Ha a fékezés nem történik meg, a zsufolt gyorsvonat menthetetlenül kisklikk és a meredek pályatestről lezuhan. A mozdony szántartója azonban szerencsésen átugrotta a hatalmas ökör tetemét, melyet a vonat háromszáz méterre vontatott magával. Mire az állomásfőnökség tudomást szerzett a szerencsétlenségről, még egy tehervonat is átgázolt a holttesteken. Azonnal értesítették a rendőrséget és intézkedtek, hogy a hullák elszállításáig ne indítsanak vonatot Bácsról és Apahidáról.

és Apahidáról.

Eltelt egy félóra és a rendőri bizottság nem érkezett meg. Kiderült, hogy sem az ügyészt, sem a szolgálatot tevő rendőrorvost nem találgják, nélkülük pedig nem lehet a hullákat elmozdítani a szerencsétlenség színhelyéről. A baleset még nyolc órákor történt, a bizottság azonban csak tizenegy órákor érkezett meg orvos és ügyész nélkül. Hosszas tanácskozás után az állomásfőnök felelősségére Báldi rendőrkapitány és Porucz detektív különvonaton kiindult a helyszíni vizsgálat megejtésére. A felismerhetetlen, véres húscafatok között csak az ökör szarvát lehetett felismerni. Az emberi test az ökör hullájával volt összepréselve.

A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért a 83. számú órház inspekción tisztviselőjét terheli a felelősség, aki a jelzés után nem engedte le a sorompót. A pályatest meg tisztítása után visszament a bizottság az állomásra, ahová féltékenyökör megérkezett a szolgálatot teljesítő Ostatea rendőrörvos, akinek rendelkezése Fekete György holttestét beszállították a bonctani intézetbe.

Francia radikálisok felhívása a világ összes demokratáihoz

Együttműködés a világhéköért

(Páris, augusztus 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A franciaországi radikális köztársasági és radikális szocialista pártok közös végrehajtóbizottsága manifesztumot intézett a világ összes demokratikus pártjaihoz, amelyben közös munkára szólítja fel őket.

A manifesztum, amelyet a végrehajtóbizottság a bukaresti demokrata sajtóorganumoknak is megküldött, többek között ezeket mondja:

A mi pártunk, amelynek Franciaországban mély gyökere van, sohasem szűnt meg az 1789 és 1848-as elvekért küzdeni. A francia demokracia továbbra is hűségesen kitart azon nemes elvek mellett, amelyek a háboru ideje alatt csiráztak ki a népek lelkeiből. Haro folyik az egész világon az erőszak és a jog politikája között. Ha az erőszak diadalmaskodik, úgy a gazdasági materializmus el fogja nyomni a felszabadító idealizmust és akkor hiábavalóvá lesznek a háboru verálódzatai.

A jog és a béke ügye forog kockán. Pártunk végrehajtóbizottsága ezért felkéri a világ összes demokrata pártjait, feleljenek:

akarnak-e együttműködni, hogy a világot jó utra vezethessék!

Ami a pártunk szocialis világszemléletét illeti, annak vezérfontalát pártunk legkiválóbb egyéniségi szabták meg. Leon Bourgeois ezelött tizenöt évvel ezeket írta:

„A radikális párt szocialis doktrináját egy szó fejezi ki: együttműködés. A radikális párt azt hiszi, hogy az egyének és osztályok harcai nem vezetnek a nemzetek boldogulásához és a nemzetek harcai által nem lehet elérni az emberiség magasabb céljait. A szocialis kérdéseket egyedül az egyének és társadalmi csoportok együttműködése oldhatja meg.”

Pártunk nemzeti és nemzetközi elveit ma is változatlanul valljuk. A háboru alatt megszakadtak a nemzetek közötti összeköttetések, a békeszerződések aláírása után elhanyagoltuk az összeköttetések felvételét. Vissza tudjuk-e újból állítani ezt az összeköttetést? Mi a kérdést a gondolkodó emberiség elé terjesztjük.

A legközelebbi jövőben pártunk működési és propaganda programját a következőkben szabtuk meg:

A radikális párt küzdeni fog a diplomácia és az üzlet kettéválasztásáért,

mert nem engedhető meg, hogy a népek elsőrendű érdekei egyes cégeknek, vagy egyes üzletembereknek legyen kiszolgáltatva.

A radikális párt az államok belső életébe való külső befolyás ellen foglal állást és elítéli a diktatura minden formáját,

akár felülről, akár alulról jön és akár politikai, vagy gazdasági kötöttsébe van öltöztetve.

A háboru tanulságaiból kivünik, hogy a tartós békét csak a nemzetközi szolidaritás biztosíthatja.

A világháboru egy egész halom problémát vetett a felszínre, amelyek egyrésze már külön oldódott meg. De minthogy a háberuak világ-háboru jellege volt, a békének is világbéke jellegűnek kell lennie. Az egyes országok szentimentális és gazdasági szempontból felfogott függetlensége a háboru előtt az egyes nemzeteket izoláltságra készítette. Ennek lett a következménye az „egyensúly” politikája, ami békevének fegyverkezését vonta maga után. Ennek a politikának a mérlege igen tragikus. Az elesett emberek milliói életükkel fizettek ezért a politikai koncepcióért. Jogtalan és bűnös dolog volna visszatérni a régi metódashoz és meg kell kísérelnünk az új politikai koncepciót lojálisan kiépíteni.

Minthogy céljainkat csak közös munkával érhetjük el, a francia radikális párt az összes népek elé a következőket terjeszti:

A jelenlegi diplomáciai viszálsékek megszüntetésére az általános leszerelés végrehajtására — ami a béke legfőbb biztosítéka — a népek és nemzetek szövetségének széles alapokon való kiépítésére, szóval a tartós béke biztosítására, egyesülniök kell mindazoknak a demokratikus pártoknak, akik ugyanezt az elvet és ugyanezt a koncepciót vallják.

Publikálták az angol-román kereskedelmi egyezményt

London, augusztus 2. (Rador.) Az angol fővárosban ma publikálták az Anglia és Románia között a két állam kereskedelmi egyezményére vonatkozólag váltott jegyzékeket. A kereskedelmi egyezmény a legnagyobb kedvezmény elve alapján készült.

Megkezdődnek az orosz-román gazdasági tárgyalások

Bukarest, aug. 2. (Rador.) Az oroszokkal folytatandó gazdasági tárgyalásokra kiküldött bizottság megalakult és a legközelebbi napokban a helyszíni utazik a tárgyalások megkezdésére.

Nyilvánosságra hozzák az angol-francia jegyzékváltást

London, augusztus 2. A kormány többsége ma este elhatározta, hogy a francia-angol jegyzéket nyilvánosságra hozza, mert semmiféle komoly hasznát a franciákkal való további eszmecserének nem látja.

Az angol kormány ezért fehérkönyvet fog kiadni azokról a tárgyalásokról, amelyek közötté és a francia kormány között folytak le. A fehérkönyv valószínűleg még ezen a héten meg fog jelenni, magában foglalja mindazokat az okmányokat, jegyzékeket, valamint a kormányhoz intézett válaszokat, amelyek a német jóvátétel és a ruhr-vidéki megszállásra vonatkoznak.

Valószínűnek tartják, hogy a mai minisztertanács dönt arról, folytassák-e Franciaországgal tovább a tárgyalásokat vagy sem.

rosokban 41 nép...
szóval 11912...
febr. 27 moha...
142 zsidó magán...
A zsidó magán...
dik, 8253 fu és...
ktatár. A közép...
mohamedán, 19...
kollektív között 2...
és kereskedelmi...
4 keresztény, 17...
közül 1 kereszt...
közül 1 mohame...

Egészségügy
miben lényegesen...
és nagy sikerrel...
kalóriában 113-an...
háltak meg. Az...
elleni küzdelemre...
ki, mely a kor...
dologonk. Palesz...
a folytatott gy...

A rendőrség
1043 rendőrből...
82 rendőr zsidó...
1922-ben 1276

Gazdasági munka
Az ország, így...
k a dionista Ere...
és a Mikve Imre...
kolléktív, mely...
rienségekkel úgy...
Az arabok eladták...
emlékei 895 dik...
29.530, a zsidók...
dman földet vé...

és bevándorlás
ének: Bevándorl...
szám: 7844 zsidó...
medik. Az angol...
608 zsidó, 716 ke...
A bevándorl...
gy osztanak meg...
szám: 735, Ukrajna...
181 és így to...
k árdekek adta...
43 arhábreinális

A sajtóról
lének. Ezek szerint...
gy angol és egy arab...
Folyóiratok: bő...
k egy orgánommal...
igen sok székép

Palesztináról

k helyzete Szirában...
kik mandátum alatt...
a szövetségek jelenleg...
bizottsága foglalkom...
nak az a jelentősé...

nak legutóbbi esz...
molt be.
t határozta, hogy et...
fi. Mesopotámia telet...
t még nem ratifikálta...
mandátumot a nép...
ratifikálás alkával...
hogy csak ott a lép...
ha Sziria tekintetében...
g kikötött megenged...

ország között eb...
mindig felmerül...
étek,

enyének a két ma...
gy azok a tárgy lák...
szerepek között most...
áljuk, hogy a mand...
ampolgárok jó hely...
segítettek. Ha, nek a...
betegségek, a két...
érvényre lép.

Diákkongresszus leple alatt fasolista-kongresszus készült Kolozsváron?

Az „Aurora“ leleplezésel három fasolista miniszterről

(Bukarest, aug. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban az „Aurora“ nyomán megemlékeztünk már arról, hogy a legutóbbi minisztertanácson óriási botrányt pattantott ki az a körülmény, hogy a kormány három tagjáról kiderült, hogy aktív résztvesznek a fasolista mozgalom megszervezésében. Leszögeztük azt is, hogy az „Aurora“ értesülését addig, míg hivatalos helyről meg nem erősítik vagy meg nem cáfolják, csak fentartással közöljük.

A kormány felhivatalosa a „Viktor“ mai számában még nem vette tudomásul az „Aurora“ híreét és így nem is cáfolta meg. Az „Aurora“ viszont tovább folytatja leleplezéseit és közli a három fasolista vádolt miniszter nevét. Az „Aurora“ cikkét itt adjuk:

Tegnap számunkban megjelent leleplező cikkünk óriási megdöbbenést keltett a kormány berkeiben. A miniszterelnök teljes titokban szeretne volna tartani a minisztertanácson történeteket. Ennek ellenére mi tovább folytatjuk leleplezésünket.

Olvassóink még emlékeznek arra, hogy az összes ellenzéki és független lapok két héttel ezelőtt bizonyos vasuti szabadjegyek megsemmisítéséről írtak. Mosoi közlekedésügyi miniszter ugyanígy kitiltatlen aláírott és lepecsételt szabadjegy blankettákat adott át Anghelcsu és Vaitolana minisztereknek.

Ezeket a vasuti szabadjegyeket a két miniszter fasolista delegátusok részére állították ki, akik részt akartak venni a Kolozsvárra hirdetett diákkongresszusnak nevezett fasolista kongresszuson. Egyikliberális miniszter felhívta a miniszterelnök figyelmét a három miniszter üzemleire. A miniszterelnök a minisztertanácson felelőségre vonta a három minisztert. Mosoi miniszter elhárította magáról a felelőséget és kijelentette, hogy nem tudta milyen célra szolgálnak a szabadjegyblanketták. Vratianu miniszterelnök leszögezte, hogy a jövőben gondoskodni fog a titkos szervezkedések lehetlenné tételéről. Elrendelte a diákkongresszus betiltását és az ecélra kiállított szabadjegyek megsemmisítését.

Eddig szól az „Aurora“ leleplező cikke. A cikk állításait, addig míg illetékes helyen meg nem erősítik, kétséggel fogadják, annál is inkább, mert hivatalos jelentések szerint épen Anghelcsu közlekedésügyi miniszter tett előterjesztést a diákkongresszus betiltására.

A Haggibbor szezonzáró ünnepsége

(Kolozsvár, aug. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A Haggibbor sportegyesület a sportszezon befejeztével, mint minden évben, az idén is fényes keretek között adott számot munkásságáról, sikereiről. A Haggibbor nemcsak sportegyesület, de a zsidó közéletnek társadalmi tényezője is, az a hatalmas közönség, mely tegnap ezt a zsidó sportegyesületet ünnepelte, egyben annak a kulturális munkának elismerése is volt, melyet a Haggibbor a zsidó ifjúság öntudatos nevelése körül végez.

Az ünnepi vacsora felszólalásai nem szokásos toasztok voltak, de a zsidó testnevelés szellemének ünnepeit kinyilatkoztatásai.

A Haggibbor elnöke, Stotter Aladár, kinek hervadhatatlan érdemei vannak az erdélyi zsidó sport kifejlődése körül, meleg, megható szavakkal nyitja meg az ünnepséget, majd Stotter Aladár kiosztja az első és ifjúsági csapatok érmeit. Az első csapat nevében Pollák kapitány, az ifjúságiak nevében a kis Klein játékos köszöni meg az érmeiket és ünnepélyes fogadalmat tesznek, hogy a zsidó ügy derék harcossai lesznek.

Az ünnepi beszédet Klein Miksa dr. mondotta el. Hatalmas lendületű beszéd után az első felkőszöntőt a háromszoros heddaddal a királyi családra és Románia legideálisabb sportemberére és patronusára, a trónörökösre Hirsch Dezső mondotta el.

Weissburg Chaim dr. lendületes héber beszédben köszöntötte fel a Haggibbort, majd Marton Ernő dr. beszélt. Idézte Jabotinskynek a múlt évi karlsbadi kongresszus Makkabbi-versenyén elmondott szavait arról a tevélyemzett tömegről, mely hallgat és engedelmeskedik. A Haggibbornak ezzel a fejelemzettéssel és szeretettel kell tömegeket nevelni. Herbert Samuelre, Palesztina kormányzójára emeli poharát.

Ezután Horváth Jenő dr. mond felkőszöntőt a Zsidó Nemzeti Szövetségre, melynek égisze alatt ez a regeneráló munka folyik. A Szövetség nevében Székely Béla köszöntö meg az üdvözlést. A Haggibbor címere a Juda törzse: az oroszlan — mondotta. A hellének a zsidókat mosolygó oroszlanoknak nevezték el. Legyen a Haggibbor az erdélyi zsidó mozgalom mosolygása öröme.

Noszín Móríc Hirsch Dezső drt üdvözi a somércsapatok parancsnokát. Hirsch dr. ezt az üdvözlést a léglekesebb cserkészparancsnokra Schwarcz Miksára hárítja, mert ővé a munka és a társadalom az érdem.

Az est egyik legmeghatóbb jelenete következett most: Stotter Aladár emlékezett meg azokól, akik nem jöhettek al erre az ünnepségre.

Megemlékezett elsősorban a drága jó Blumentfeld Sándorról, kinek emlékét a Haggibbor örökké őrizni fogja. Azután Krémer Ármín drt köszöntötte fel, kinek fáradhatatlan munkája, jóságos tevékenysége vitte sikerre a Haggibbort, s kívánja hogy minél hamarabb körünkbe léphessen. Klein Miksa dr. Bornsteinről emlékezik meg.

Ezután feszteleu jókedvben folyt tovább a mulatság, melynek kedves epizódja a pénztárosára. Czodik Jenőre és elvitatott pályájának mérnökére Noszín Mórícra mondott tósz.

Nem volna teljes beszámoló, ha meg nem emlékeznénk Falk Miksa vendéglátásáról, aki ezutal nemcsak kávé volt, de áldozatkész Haggibborista is.

Tárgyalják a Sztambulinszky-pert
Szófia, augusztus 2. A Sztambulinszky-kormány letartóztatott miniszterei ellen a büntügyi eljárás folyamatban van. A tárgyalást már valószínűleg ebben a hónapban megtartják.

Harding állapota válságos
London, augusztus 2. (Rador.) Washingtoni jelentés szerint Harding elnök állapota rosszabbodott, orvosi komplikációktól tartanak. A legújabb „Bulletin“ némi javulásról ad hírt.

Bethlen lemondással fenyegette meg pártját
Budapest, augusztus 2. Bethlen miniszterelnök, miut politikai körökből kiszivárgott, az egységspárt tegnap értekezletén kijelentette, ha a párttagok nem vetik magukat alá a fejelemnek, nem hajlandó tovább vezetni a pártot. Ebben a súlyos helyzetben, mondotta, nem tudja a bizonytalanság érzésével tovább kormányozni az országot. Ha a párt nem hallgat intő szavára és nem szíveli meg azt, levonja a legmesszebbmenő konzekvenciákat.

Nyilatkozat. Felszólítottunk az alábbi levél közlésére, melyet kommentár nélkül közlünk: A sajtótörvény értelmében kérjük b. lapjokban a következőket közölni: Azokra a sorozatos alaptalan támadásokra, amelyek a clubul sportiv Victoriát érik az önök lapjában, a fenti club vezetősége méltóságán aljvalónak tartja, hogy válaszoljon, mert az: „Áttettek a határon egy Haggibbor játékos, Bornstein József kárváriája“ cikk közönséges rosszindu atu és egyoldalú információkon alapuló rágalom. Tisztelettel, a Victoria sportclub nevében V. Salvan sporttitkár.

KÜLFÖLDI ÁTUTALÁSOKAT
legelőnyösebben és leggyorsabban eszközöl az ERDÉLYI BANK és TAKAREK-PÉNZTÁR RESZVÉNYT. CLUJ
Plata Unuru (voit Mátyás király-tér) 32. szám

Doviza-telefon 909

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági kaidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kidíztelési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei

félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

— **Mária királyné Franciaországba utazik** kurára. Bukarestből jelentik: Mária királyné pénteken Franciaországba utazik kurára.

— **Kolozsvár új kerületi kapitányságot kapott.** A hatalmas fejlődésnek indult kolozsvár közbiztonságának régi fogyatkozását pótolta Popovici Valér rendőrprefektus, amikor a sorozatos brétfői betörések és a IV. kerületi rendőrség nagymunkákore miatt elrendelte egy VII. kerületi rendőrkapitányság létesítését. Az új kapitányságot tegnap déltán avatták fel Popovici prefektus jelenlétében, a volt állomási rendőrség helyiségeiben. Az új kerület főnökévé a rendőrség egyik legjobb emberét, Pop László, volt IV. kerületi rendőrkapitányt, Mescu rendőrtisztet pedig VII. kerületi alkapitányt nevezték ki. A kerület, melyhez a Brétfü, Nádaster hegyesdomb, Csillaghegy és lombi részek tartoznak, csütörtökön reggel már meg is kezdte működését.

— **Kiadták a színházi koncessziókat.** Az erdélyi magyar színházak ügyében hosszas halogatás és buza-vona után tegnap déltán Banu miniszter kiadta a színházi koncessziókat. A koncessziók kiadása nagy meglepetést keltett, nemcsak az érdekeltek körében, hanem mindenütt, ahol figyelemmel kísérték a színházi koncessziók körül lejajlott csunya harcot. A koncessziók kiadásának legnagyobb szenzációja, hogy Rona Dezső a Színészegyesület minden tiltakozása dacára, koncessziót kapott és megkapta az aradi színházat. Fekete Mihály megkapta Temesvárt és Brassót, Szabó Pál Marosvásárhelyt és Nagyszebent, Parlaghy Nagyváradot és Janovics Jenő Kolozsvárt. Bordás Rózsi nem kapott koncessziót. A többi kerületek koncesszióit azoknak adták ki, akiket a Színészegyesület terjesztett elő.

— **Telekajándék egyetemi tanároknak.** Bukarestből jelentik: A jasi egyetemi tanárok memorandumot intéztek az ottani városi tanácshoz, amelyben talket kérnek a várostól lakásépítésre. A városi tanács az agrárreform értelmében teljesítette az egyetemi tanárok kérését.

— **Két halálos autószerencsétlenség az ókirályságban.** Bukarestből jelentik: Campina mellett súlyos autómobilszerencsétlenség történt, amelynek egy halott és három sebesült áldozata van. Ugyancsak autószerencsétlenség híre érkezik Comarnikból is, ahol egy halott és két sebesült az áldozat.

— **Letartóztatott aradi író.** Az Aradról Budapestre származott írók sorában van P. Penzes Arthur fiatal aradi költő is, aki Aradon nem látva tisztázva érvényesülhetésének útjait, a nagy magyar irodalmi emporiumba, Budapestre vándorolt, ahol teljes munkásságával igyekezett kedvező elhelyezkedést találni. Közben azonban kellemetlensége támadt Pénzesnek, aki ellen feljelentést tettek a budapesti rendőrkapitányságon, hogy a román kormány részére teljesít kémszolgálatot. A rendőrség a feljelentés alapján letartóztatta a fiatal költőt, aki a mai napig is fogságban van. A megindított nyomozás azonban minden valószínűség szerint hamarosan ki fogja deríteni, hogy teljesen ártatlanul rágalmazták meg az aradi fiatalembert.

— **A fascizmus bebizonyította életképességét?** Rómából jelentik: A fasolista-párt nagy nemzeti tanácsa proklamációt adott ki, amelyben hangsúlyozza a párt egységét és azt, hogy a fascizmus bebizonyította életképességét és szervezetlenségét megfelelő voltát. Az egyes helyi jellegű incidensek arra készítetik a nagy tanácsot, hogy továbbra is örködjék a rend és a fasolista program megtartásán. Bár a liberális és demokrata ellenzék még mindig működik, a polgárháboru kilenc havi harc után végetért és a nemzet viszatért a produktív munkához.

— **Életvesztés** szakadt vilányve fálissá válható bal Lajos kolozvári o mnni Apáca-utca mes lett a földön gondolatlanul fel. A benne lévő ára Belováryt, aki es jére akkor ért od egy bottal kisza kezéből s így ne csétlenül járt emb menteni.

— **Vakmer** mán határon. M tónk: Vakmerő ra mára virradó éjjel Schwartz Benjámi marhakereskedőket csempész a fehere verrel megtámadta rabolt el tőlük. hogy Bulcsuk átm lálkozott Schwartz mondotta, hogy szarvasmarha van venni, menjenek nem meri beljebb sejtő emberek elfő Bulcsukkal a meg ott rejtőző másik arra kényeztetette szonhatezer cseh kőtőzték a becsap ták őket és vis megkötözött ember kényelmetlen hely tegnap a huszti c saigetre, ahol sike geti rendőrség se

— **Felemelk** adókat. Bukarestből rendeletet adott ki, a forgalmi adó egyes

— **Olaszország** tárat és a toscanai ból jelentik: Az olasz szászárnéval, hogy jo tárnak és a toscanai szászadban Bécsbe vit tiltakozik azok eladá egy ilyen eladást jog aral.

— **A pékek** árulni a süteménye ügytagu küldöttség tanácsost, a maximá a péksüteményekre kat helyezze hatály irt a legjobb igyek rütni, annál kevés trakat állapítottak vaj ára is. A tanác most már nem áll tani, utasította a meg a határozatot, ásul kijelentette, h asupán a vizes zs maximálva. A több szászársemlye stb. maximális árak ügy vendéglősök or szászárosok ipartárs estbe utazott, hog az ipar- és kereske egyuttal szóbeli kolozvári maximá

— **Eljegyzés** eljegyezte Diamant (Minden külön értes

— **Keren Ha** részi KereneHajjesz előtt 11 órakor Cal alatt. (az E. Zs. N. a lovetkésztó progrn kári jelentés. Fr. P jeszód. Nussbaum Carlan Peretz: A E lésen a K. H.-fizető szívesen lát a mun

— **Életvesztés** szakadt vilányve fálissá válható bal Lajos kolozvári o mnni Apáca-utca mes lett a földön gondolatlanul fel. A benne lévő ára Belováryt, aki es jére akkor ért od egy bottal kisza kezéből s így ne csétlenül járt emb menteni.

— **Vakmer** mán határon. M tónk: Vakmerő ra mára virradó éjjel Schwartz Benjámi marhakereskedőket csempész a fehere verrel megtámadta rabolt el tőlük. hogy Bulcsuk átm lálkozott Schwartz mondotta, hogy szarvasmarha van venni, menjenek nem meri beljebb sejtő emberek elfő Bulcsukkal a meg ott rejtőző másik arra kényeztetette szonhatezer cseh kőtőzték a becsap ták őket és vis megkötözött ember kényelmetlen hely tegnap a huszti c saigetre, ahol sike geti rendőrség se

Felemelik a forgalmi és fényüzési adókat. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter rendelkezést adott ki, amely szerint a fényüzési és forgalmi adó egyes neveit felemelik.

Olaszország követeli a modenai könyvtárat és a toscanai koronaékszereket. Rómából jelentik: Az olasz kormány közölte Zita ex-impératricével, hogy jogot formál a modenai könyvtárnak és a toscanai koronaékszereknek a XVIII. században Bécsbe vitt és ott őrzött kincseire és tiltakozik azok eladása ellen. Az olasz kormány egy ilyen eladást jogtalannak és semmisnek tekint.

A pékek nem tudják ötven baniért árulni a süteményeket. Ma délelőtt a pékek delegációja küldöttséget küldött fel Crainio városi tanácsoshoz, a maximális referensét és kérte, hogy a péksüteményekre vonatkozó maximális árakat helyezze hatályon kívül, mert ötven baniért a legjobb igyekezetük mellett sem tudnak árulni, annál kevésbé, mert amióta maximális árakat állapítottak meg, felemelkedett a tej és vaj ára is. A tanácsos kijelentette, hogy neki most már nem áll módjában az árakon változtatni, utasította a pékeket, hogy felebezzék meg a határozatot, addig azonban megnyugtatóan kijelentette, hogy a péksütemények közül senki sem a vizes zsemlye és a tejes kifli van maximálva. A többi sütemények, vajos kifli, szász-zsemlye stb. nincsenek maximálva. A maximális árak ügyében különben tegnap este a vendéglősök országos szövetségének és a vásárosok ipartársulatának küldöttsége Bukarestbe utazott, hogy az elkészített felebbezést az ipar- és kereskedelmi miniszternek átadják egyúttal szövegesen is panaszt emeljenek a kolozsvári maximális módja ellen.

Eljegyzés. Gerzon Bósköt Nagyányáról eljegyezte Diamant Elemér hírlapíró Kolozsvárról. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Keren Hajjeszód-gyűlés. Az Erdélyrezi Keren Hajjeszód t. hó 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Calea Regele Ferdinand 48 sz. alatt (az E. Zs. N. Sz. helyiségében) gyűlést tart a következő programmal: Dr. Czodik János: titkár jelentés. Fr. Pollák Saador: a Keren Hajjeszód. Nussbaum Mihály: A zsidóság helyzete. Carlan Peretz: A Keren Hajjeszód-munka. A gyűlésen a K. H.-fizetőkön kívül minden érdeklődőt szívesen lát a munkabizottság.

Életveszélyesen megsebesítette a leszakadt villanyvezeték. Könyven katasztrófaként váltható baleset érte ma délután Belleváry Lajos kolozsvári címfestőt. Belleváry haza akart menni Apáca-utcai lakására s utközben figyelmes lett a földön heverő táviróhuzalra. Meggondolatlanul felemelte a leszakadt vezetékét. A benne lévő áram azonnal földhöz szította Belleváryt, aki eszméletét veszítette. Szerencsére akor ért oda Mencu Iha közrendőr, aki egy bottal kiszabadította a drótot Belleváry kezéből s így nem lehetetlen, hogy a szerencsétlenül járt ember életét meg tudják majd menteni.

Vakmerő rablótámadás a cseh-román határon. Maramaroszigetről jelentik tudósítók: Vakmerő rablótámadás történt a tegnapi éjszaka virradó éjjel a cseh-román határ közelében. Schwartz Benjámin és Rottenbach Jakab huszti marhakereskedőket Bulcsuk János maramaroszigeti csempész a fehéregyházi erdő egyikében revolverrel megtámadta és huszonháromezer cseh koronát rabolt el tőlük. A vakmerő rablás úgy történt, hogy Bulcsuk átment Csehszlovákiába és ott találkozott Schwartztal és Rottenbachsal, kiknek elmondotta, hogy a fehéregyházi erdőben nyolc szarvasmarha van elrejtve. Ha meg akarják tőle venni, menjenek vele együtt az erdőbe, mert ő nem meri beljebb hozni az állatokat. A mitsem sejtő emberek elfogadták az ajánlatot és elmentek Bulcsukkal a megjelölt helyre, ahol Bulcsuk egy ott rejtőző másik társával együtt rájuk támadt és arra kényszerítette őket, hogy a náluk lévő huszonháromezer cseh koronát átadják neki. Majd megkötözték a becsapott kereskedőket, aztán otthagyták őket és visszajöttek Maramaroszigetre. A megkötözött embereket az erdő szélén szabadította ki kényelmesen helyzetükből. Schwartz és Rottenbach tegnap a huszti csendőrséggel átjöttek Maramaroszigetre, ahol sikerült a veszedelmes rablót a szlovák rendőrség segítségével kézrekeríteni. A letart...

Utatának van egy igen érdekes részlete. Ugyanis Gellért Mihály, egy maramaroszigeti eszmés vezető tudósított az esetről és elment Bulcsuk sógorának a lakására, ahol Bulcsuk a rablott pénzt elrejtette. Detektívnek adta ki magát és tizenöt ezer koronát — Gellért ugyanis csak ennyiről tudott — vett el Bulcsuk sógorától, aztán eltávozott. Szász Ferenc maramaroszigeti rendőrtiszt ma Gellértet is letartóztatta, Bulcsuknak a társát azonban, akiről a letartóztatott minden felvilágosítást megtagadott, még nem sikerült elhúzni.

H. G. Wells Prágában. H. G. Wells angol író Karlsbadból Prágába érkezett, ahol néhány napig fog tartózkodni. Wells szerdán megkezdte a Masaryk elnököt.

Temesvárot beföltötték Szabó Pál színielőadásait. Temesvárról jelentik: Temesvár város tanácsa érdekes és a maga nemében talán páratlan meglepő határozatot hozott. A városi tanács megvonta Szabó Pál temesvári színielőadó játékszer engedélyét azzal az indoklással, hogy a színielőadó sem a tanácsos, sem pedig a tagjával kötött megállapodásait nem teljesítette. A színielőadó tagjai körében nagymértékű fegyelmelenség mutatkozik és a morális züllésnek jelensége is megnyilvánult. A városi tanács egyidejűleg a rendőrséget is értesítette határozatáról és felkérte a rendőrség vezetőjét, hogy mindazon színészek ellen, akik nem temesvári illetőségűek és a városban nincsen tartózkodási engedélyük, hozzon sürgősen kiutasító végzést. Szabó Pál színielőadó jelenleg Bukarestben tartózkodik, hogy új koncesszióját megszerezze. Szabó Pál az eddigi megállapítások szerint több százezer leivel tartozik a színészeknek, zenészeknek, a rendőrségnek, tűzoltóknak adókkal és egyéb címeken.

Meggyilkolták, mert nem tudott lakást kapni. Bécsből jelentik: Hétfőn délután megjelent a rendőrségen Hitha Anna, egy pincér felesége és bejelentette, hogy az urától kilenc év óta különvált, de a lakáshiány miatt nem tudnak elköltözni egymástól. Az ura féltékeny reá és többször megfenyegette, sőt meg is verte, ezért is az asszony a rendőrség védelmét kérte. Ma délelőtt rendelték be ismét a rendőrségre Hitha Annát, hogy a szükséges intézkedéseket tegyék, helyette azonban az a jelentés érkezett a rendőrségre, hogy az asszony ura, amikor éjszaka munkájából hazatért, szótárába keveredett az asszonnyal, előrántotta a revolverét és három lövéssel életveszélyesen megsebesítette. A férfit ma délelőtt letartóztatták és a rendőrségen azt vallotta, hogy tette után — melyet féltékenységből követett el — önmagával is végezni akart, a házbeliek azonban ebben megakadályozták.

Ügyvédi hír. Dr. Harnik Mór ügyvédi vizsgáját sikeresen letéve, irodáját Str. Clemenceau (volt Postakert-utca) 4. szám alatt megnyitotta.

Menetközben napszúrás érte egy autót sofőrjét. Bukarestből jelentik: Egy Jasiból elindult autóbussz sofőrjét tegnap napszúrás érte és menetközben meghalt. Az autóbussz tizenöt utasának az ijedségen kívül nagyobb baja nem történt.

Heti naptár

5683. Ab 22. Szombat.
Szombat beköszöntése: Temesváron 8 óra 05 perc, Kolozsváron 7 óra 55 perc, Brassóban 7 óra 45 perc.
Szombat vége: Temesváron 9 óra 05 perc, Kolozsváron 9 óra, Brassóban 8 óra 45 perc.

Szidra: Éke. Ha a nép megtartja az isteni törvényeket, akkor megtarthatja birtokában az ígért földjét is. A szomszédos pogány népektől ne tanuljon, ha városaik elfoglalása alkalmával aranydíszeket talál a bálványszobrokban, ne kívánja meg, hanem a bálványval együtt pusztuljon a disze is. A parancsolatok betartása esetén az ország határait ki lehet terjeszteni.

Háftára: Váttomer Cijon. (Jesája 49.) A gyászoló elhagyott Cionnak hirdeti a proféta fiai visszatérését. Azt hiszi Cion, a bánatos özvegy, hogy isten elhagyta és elfelejtette. Nézz csak körül — szól az Örökkévaló — ime gyermekeid a messzi országokból mind összegyűlekeznek. Ha fiaid eljönnek, akkor pusztító ellenségeid kiszorulnak földedről.

A szovjetkormány eladja ékszereit. Párisi tudósítók jelentik: A szovjetkormány, hogy külföldi valutákra tegyen szert, eladja külföldön a hatalmába került ékszereket, valamint az orosz templomokból és kolostorokból összeszedett nemesfémű levő kagyszereket. Nagybőrra külföldi, főképen görög kereskedők a szovjetkormány megbízottai, kik az európai fővárosokba igyekeznek becsémpészni a szovjet kincseit, hogy aztán ott értékesítsék őket. A párisi rendőrség detektívjai a kilencedik kerület egy szállodájában most letartóztattak egy ily szovjetügynököt, ki közismert gyémántkereskedő. Kézitáskájában nyolcszázezer frank értékű drágakövet találtak, míg egy bank páncéldepójában egy bőröndje volt, mely egymillióöttszázezer frank értékű ékszert és egy arany szentségtartót tartalmazott. A rendőrség a letartóztatott ügynököt, miután ékszereit elkobozták, kétnapi vizsgálati fogság után, százezer frank letét ellenében szabadlábra helyezte.

Elfogták a kolozsvári osztrák konzul tolvaját. Néhány nappal ezelőtt Janering Adolf, a bukaresti osztrák konzulátus kolozsvári kirendeltségének vezetője feljelentést adott be a rendőrségen Csatak Anna cseléd ellen, aki tízezer lej értékű fehérneművel megszökött Szentegyház-utca 2. szám alatti lakásáról. A tolvaj cselédet sikerült a rendőrségnek az állomáson letartóztatni, amint szülőfalujába akart utazni. Átadják az ügyészségnek.

Ég a tusnádi erdő. Tusnádról jelentik: A Tusnád-füredő mellett lévő erdő tegnap délután kigyulladt. A közeli falvak lakossága a fűdővendégekkel együtt lokalizálni kezdte a tüzet, de eddig nem sikerült eloltani. A tűz valószínűleg kirándulók gondatlanságából keletkezett.

A jókedvű villám. Párisi lapokban egy villámcsapás különös történetét olvastak: A Saint-Paul de Salers hegység egy Toupy nevű öreg pásztor az érdekes eset hőse. Toupy apó a hegyek közt egy kis kunyhóban lakott, mely körül tehenek karámja volt. A minap, mikor Toupy apó levelet fűzte vacsorára, hirtelen heves zivatar tört ki. A sűrű villámcsapások egyike a kunyhót érte. A villám a kémény kürtőjén keresztül vágott be a kunyhóba s az öreg pásztor kezeit közt porrá zúzta a serpenyőt, aztán tüdőgömbövé változva Toupy apó a sarokban lévő ágyába gördült, majd onnan megint a pásztor felé tartott, akít ekkor egy hatalmas lökéssel kivágott a kunyhó ajtaján keresztül a szabadba. Toupy apó oszupán az arcán érzett egy kis perzselést, mintha valaki megcsókolta volna és az a kellemetlenség történt vele, hogy a villám lerántotta a lábáról egyik cipőjét és darabokra lépve messzire szétdobálta. Toupy apóknak a meglepetésen kívül más baja nem történt, azonban nyájának tizenhárom leghőbb tehenét szeme előtt vágta agyon a villám.

Régi emlékek felújítása. A Magyar Színház igazgatóságának azon kedves ötlete támadt, hogy a magyar színház dicsőségének emlékét idézze fel bennünk. E. Kovács Gyula, Beregi Oszkár, Szabados Pirocska, Tótvölgyi Margit jelentek meg lelki szemeink előtt, kik ezelőtt Feuillet Oktávnak az egész civilizált világot megjárta „Egy szegény ifjú története” című bájos színművének Maxime és Margit szerepeit játszották mesterien. Ma ugyan-ezen szerepekben a sugár alakú Menichelli és a szerlelett rokonszenves Serventi művészek jelennek meg. Kikkel volt a darab élvezetesebb? Bizony nehéz dönteni. Annyi azonban tény, hogy az olasz származású Menichellit és Serventit minden ország szülőtte megérti, mert élő szó helyett a film feliratok nyelvén beszél velünk, alakításuk minden talzás nélkül fölényes. A filmnek oly átható sikere volt, hogy pénteken, szombaton és vasárnap is műsoron marad.

Felhívás. A folyó hó 4-én helyt megtartandó kongresszuson egybegyűlt kereskedőket és érdeklődőket ezennel tisztelettel meghívjuk a duji vasútállomással szemben lévő nagyruhazunk megtekintésére, ahol a legjelentékenyebb cseh és más külföldi textilgyárak nálunk lévő lerakatára újonnan érkezett nagytömegű áru van szemléltető rendezésben felraktározva.

Ez alkalommal folyó hó ötödikén, vasárnap is rendelkezésére állunk az érdeklődők számára, minden vételi kötelezettség nélkül.

Dick Jakab és Fia.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSEGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHAZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

HA BUTORT, ZONGORÁT

akár venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnálja az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermet

**A LEGJOBB
ÖNBOROTVÁLÓPENGE
UNICUM**
KAPHATÓ: KUN, késműves, KOLOZSVÁR
és az összes szakmabeli üzletekben

**Az
önborotválkozás
előnyei esztétikai, higiénikus
és gazdasági szempontból**

Figyeljék meg, milyen más benyomást teszen egy férfi, ha arcán több napos borostás szakál ék-telenkedik vagy ha ugyanazon arc frissen van borotválva. Egy borostás arc visszataszító, megbor-zongató érzést vált ki belőlünk, még ha a saját arcunkról is van szó!

Ha másnak arcát figyeljük, akkor készek va-gyunk az illető intelligenciájára is követ-keztetni; de a hanyagságot mindenestre feltéte-lezzük. Ezen felfogás következménye, hogy a művelt nyugatos borotvált arc a tulnyomó; úgy hogy Anatól France a barbar kor tetoválási divat mara-dványának mondja a szakál- és bajuszviselést.

Es bizony alig akad egy nő, aki egy borostás arcot hízelve megsimogasson, míg egy frissen borotvált úde arcra „ezer is akad“.

Borostás arcra por, piszok könnyen letlepszik és hogy ez hányféle betegség terjesztője, arról már irtak eleget. Sima arcról izzadságot stb. egy törlé-sel eltávolíthatunk.

A mindennapi borotválkozás fodrásznál sok pénzbe és idővesztésbe kerül, míg önmagát a reg-geli tisztálkodásnál egy jó önborotválóval pár perc alatt megborotválhatja.

Hogy ezt mindenki könnyen megtehesse, a Kun Mátvás Fia kolozsvári Calea Victoriei 2. alatti, 1876 óta fennálló cég már 35 lejtől kezdődő áru ön-borotválókészülékeket hoz forgalomba, úgy, hogy egy hónapi, a fodrásznak fizetett összegért már egy teljes felszerelést vásárolhat. Az általa forgalomba-hozott „UNICUM“ önborotváló pengék élesség és tartósság tekintetében felülmulhatatlanok.

Közgazdaság

A kolozsvári kereskedők felhívása

A szombati nagygyűlés előkészületei. Eddig többszáz delegátust jelentettek

(Kolozsvár, augusztus 2. Az Uj Kelet tudó-sítójától.) Az ország kereskedőinek a súlyos adó kivetések és a spekulatörvény elleni demonstratív tiltakozása a szombati országos kereskedőkongresszuson jut erőlyes kifejezésre. A Sfatul Negustoresc erre a célra kiküldött előkészítő bizottsága permanens tanácskozásokat folytat, hogy a szombati kongresszus minél impozánsabb legyen.

A kongresszus helye a közbejött akadályok-miatt nem az iparkamara nagy közgyűlési termá-ben lesz, mint ahogyan azt előzőleg tervezték, hanem a sétatéri kioszkban. A Sfatul Negustoresc assétküldött körleveleire a válaszok állandóan érke-znek. Ujabbban a nagyszalontai kereskedők egyesü-lete, a marosujvári, petrosényi, vajdahunyadi Sfatul-tiokok, a medgyesi és zilahi kereskedelmi és iparoskör jelentették be három-öt delegátussal való részvételüket.

A szászrégeni kereskedők és iparosok a brassói iparkamara utján képviseltetik magukat. Egyben megkeresést intéztek a kolozsvári Sfatulhoz és tiltakoznak az adó- és spekulatörvény ellen. Az eddigi jelentkezések alapján a kolozsvári Sfatul vezetősége többszáz delegátusra számít. A szombati kongresszusra meghívják az összes hatóságokat. A Sfatul vezetősége a kolozsvári kereskedőkhöz és iparosokhoz felhívással fordul, hogy tömegesen vegyenek részt a szombati kongresszuson.

A felhívás a következő:

Kereskedők! Iparosok!

A jelenlegi rendkívüli súlyos adó kivetések, valamint az életbeléptetett új uzoratórvény, köz-ségi adók és egyéb sérelmek tárgyalására folyó hó 4-én, szombaton délután 3 órákor, Kolozsváron a sétatéri kioszkban

országos tiltakozó nagygyűlést

tartunk.

Egyenként nem tudunk védekezni, csak összetartással és vállvetett munkával, ezért kérjük és elvárjuk városunk összes kereskedőtől és ipa-rosaitól, hogy tömegesen megjelenésükkel vegyenek részt ezen a nagygyűlésen.

Az ország minden részéből érkeznek ki-küldöttek.

Felkérjük városunk összes kereskedőt és iparosait, hogy a vendégek tiszteletére és tekint-tettel az aznapi hivatalos ünnepre, a szombat déli zárórától esti hat óráig üzleteiket zárják be és lobogózzák fel.

Ujabb aggodalom a faexport kérdésé-ben. Megírta már az Uj Kelet, hogy Böször-ményi Sándor dr., a Munkaadók Szövetségének fő-titkára Bukarestben tárgyalásokat folytat az ille-tékes minisztériumokkal a faexport kérdésében. Tegnap érkezett haza Böszörményi dr., aki a bu-karesti tárgyalásairól a következőket mondotta: A faexportra vonatkozó szerződést a kormányjal július 12-én kötöttük meg. Sajnos, azonban az ex-port csak később indulhatott meg. Hogy sikeresen oldottuk meg a faexport kérdését, azt Gróza dr. elnökünknek köszönhetjük, akinek erőlyes fellépése teremtette meg a békét a fatermelés körében. A jövőre nézve azonban súlyos aggodalmaink vannak, mert amíg eddig a minisztertanács hatáskörébe tartozott a faexport betiltásának joga, ezt a jogot most átruházták az ipar és kereskedelemügyi mi-nisztérium hatáskörébe. Eszerint az ujabbban meg-induló faexportot az ipar és kereskedelemügyi mi-nisztérium bármikor betilthatja. Különbön a mi-nisztertanács már utasította a vámhatóságokat, hogy a faexportot engedélyezze és ne górdítsenek akadályokat a kivitel elé.

Nem telepítik ki az iparvállalatokat. A bukaresti közegészségügyi minisztérium értesítette az UGIR-t, hogy erdélyben az egészségtelen ipar kitelepítésére vonatkozó rendeletet hatályon kívül helyezi.

* **Bürger-gyárak Tg.-Mures** vegyészeti osztálya szállít minden mennyiségben terpentint és ásványolajmentes carbolineumot.

Az arany és ezüst ára Magyarországon. Budapestről jelentik: A bankok élénk kereslete folytán a nemesfémárak erősen emelkednek az utóbbi időben. Az arany kilogramja 13 és félmillió korona, az ezüsté 380.000 korona.

Emelkedik a bor ára Arad megyében. Az ország különböző részéről az arad megyei bor-termelők szindikátusához olyan hírek érkeznek, hogy egyes vidékeken a peronoszpóra hata-lmas arányokban lépett fel. A szindikátus igaz-gatótsága ezuton is figyelmezteti a szőlőművelő közönséget, hogy a peronoszpóra föllépése augusztus elején a legerősebb s ezért a mostani védekezés éppen olyan szükséges, mint a ta-vaszi kezelés. A permetezéshez két kilogram 98-99 százalékos rézszulfát, 750-800 száza-lék fehér oltatlan mész ajánlatos. Ugyanekkor közli a szindikátus tagjaival, hogy a bor ára literenként 4:50-5 lejes árról 8:50-10 lejre emelkedett az utóbbi időben. Ez árban nincs benne a városi taxa, amelyet mindenkori a vevő tartozik fizetni.

A mai valutapiac

A lej ingadozása. Szilárdul a magyar korona. Zuhan a francia frank

(Kolozsvár, augusztus 2. Az Uj Kelet tudó-sítójától.) A lej a mai párisi előtőzsdén 860-ra javult és a nyitásnál is megtartotta a 860-as ár-folyamat. Ezzel szemben a francia frank állandóan zuhan az európai, de különösen a zürichi tőzsdén. A tegnapi nyitásnál még 32:42¹/₂-el jegyezték, a mai zárlatnál már 31:95 az árfolyama. A zürichi tőzsdé a mai nyitásnál és zárlatnál eszkomptálta a lej párisi esését. Tegnap 285 volt Zürichben az árfolyama, a mai tőzsdén pedig 280-ra esett. A lej esésének a hatása még nem érezhető a belföldi pénzpiacra, mert a hivatalos ünnep miatt a for-galom szünetel. A magyar korona Zürichben vál-tozatlanul szilárd, 3-mal jegyzik. A budapesti devizaközpont a valuták árfolyamát ismét leszállította.

Irányzat: Lejben esés, német márkában és magyar koronában ingadozás.

A belföldi pénzpiacra a forgalom ünnep miatt szünetelt.

Valutapiac augusztus 2-án:

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 4:50-5, Newyork 559:25-560¹/₂, London 2558-2559, Páris 3210-3195, Milano 2420-2415, Prága 1640:00-1640:00, Budapest 300-300, Belgrád 585-585, Bukarest 280-280, Varsó 25-25, Bécs 78:75-78:75, Bécs lebélyezett —.

Páris. Nyitás: London 7995, Newyork 1751, Berlin 15, Róma 7560, Prága 51¹/₄, Bukarest 860, Zürich 312:50, Bécs —, Varsó —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 7480-7680, lej 95-102, font sterling 86970-88970, márka 180-320, olasz lira 823-857, francia frank 1091-1125, szokol 557-577, svájci frank 3400-3500, oszt. korona 2680-2850, dinár 19900-20600, dollár 19025-19525, lengyel márka 850-990.

**Valutát és
Devizát**

Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Fötér 20. Telefon 40 és 223

SPORT

Szentgróthy (Sötét) László is biztos indr-lója a Haggibbor vasárnapi versenyének. E kiváló versenyző startja eseményszámba megy és bizo-nyos, hogy részvétele minden tekintetben emeli az előrelátható nagysikerű verseny színvóját.

Uj világrekordok hitelesítése. A nemzet-közi Atlétikai Szövetség kongresszusán a franciá-kon kívül Svédország, Norvégia, Magyarország, Itália és az Egyesült Államok képviseltették ma-

gukat. A kongresszus méterig csőlópókra te-olympiai versenyeket ben elég a most szol-osak 400 méteres karcolással kell meg-telekkel kell elválasz-távfutásoknál eddig nagyon hátra kerül megakadályozására teni a legjobbat, ho-tója az elsősorból in-sorban induljanak a közi atlétikai szöve-uj világrekordokat is 9.6 mp. — 100 yard: Padock: 20.8 mp. — 300 m.: P. Lundgren 65.5 mp. 12.2 mp. — 5000 10.000 m.: Narmi-rás: Gourdin 7.69 — Dekation: Klunn

AUTOM

Bővebbet
EMIL BLAG
Cluj

**W
MORGE**
WIEN, P.,

naponta a cionista
jedelmes, össze

kongres

ad ki. Az ujság e

ünnepi

a zsidóság vezére
val. A kongressz
az „Uj Kelet“ ki-
összes ki

Exportj

Román
Auszt

között hatá
dijta

Deuts

nemze
lalata
Közpor

HÁZAK Wie
pest, VII., R
Oradea Mare
utca 61. Arad
part. Szolno
Bruck, Hegy
Békéscsaba, C

Fuvariev
Specia

1923. augusztus 8.

ára Magyarországon, bankok élénk kereslete erősen emelkednek az logramja 13 és félmillió korona.

ra Arad megyében. Az az arad megyei borolyan hírek érkeznek, peronoszpora hatalmas. A szindikátus igazmezteti a szőlőművelő eronoszpora föllépése sebb s ezért a mostani rükséges, mint a társához két kilogrammfát, 750-800 százalékos. Ugyanakkor val, hogy a bor ára árról 850-10 lejre ben. Ez árban nincs amelyet mindenkor a

utapiac

ul a magyar korona. cia frank s 2. Az Uj Kelet tudórisi előtőzsdén 860-ra gttartotta a 860-as árfrancia frank állandóan óson a zürichi tőzsdén. 2-42 1/2-el jegyezték, a z árfolyama. A zürichi zárlatnál eszkömpálta a 285 volt Zürichben az pedig 280-ra esett. A nem érezhető a belföldi s ünnep miatt a forkorona Zürichben váljegyzik. A budapesti folyamát ismét leszál-

s, német márkában és s.

con a forgalom ünnepe

sztus 2-án:

írlat: Berlin 4-50-5, London 2558-2559, 2420-2415, Prága 300-300, Belgrád 0-280, Varsó 25- Bécs lebélyezett --- 7995, Newyork 1751, Prága 51 1/4, Bukarest ---, Varsó ---.

őzpont hivatalos árfo- -7680, lej 95-102, 70, márka 180-320, a frank 1091-1125, ank 3400-3500, oszt. 19900-20600, dollár árka 850-990.

t és evizát

magosabb áron veszi i Hitelintézet Telefon 40 és 229

RT

László is biztos indrversenyének. E kiváló nyszamba megy és bizo- den tekintetben emeli az rseny nivóját.

hitelesítése. A nemzet- kongresszusán a francia- Norvégia, Magyarorszá- gók képviseltették ma-

gukat. A kongresszus érdekesebb határozatai: 200 méterig cölöpökre feszített kötelek között kell az olimpiai versenyeket rendezni, a stafétáknál ellenben elég a most szokásos salakbekarcolás. Ugyan- csak 400 méteres futásoknál a fordulokat csak karcolással kell megjelölni, de a célegyenesben kö- telekkel kell elválasztani a pályaparkot. A hosszú- futásoknál eddig megesett, hogy egy jobb futó nagyon hátra került nagy mezőnyöknél. Ennek megakadályozására a jövőben előre be kell jelen- teni a legjobbat, hogy minden nemzet legjobb fu- tója az elsősorból indulhasson és csak a következő sorban induljanak a többiek. A rendkívüli nemzet- közl atlétikai szövetségi kongresszus a következő világrakordokat ismerte el: 100 yard: Paddock 9.6 mp. - 100 m.: Paddock 10.4 mp. - 220 yard: Paddock 20.8 mp. - 200 m.: Paddock 21.2 mp. - 300 m.: Paddock 33.2 mp. - 500 m.: Lundgren 65.5 mp. - 1000 yard: Brown 2 p. 12.2 mp. - 5000 m.: Nurmi 14 p. 35.8 mp. - 10.000 m.: Nurmi 30 p. 40.2 mp. - Távolog- rás: Gourdin 7.69 m. - Rudugrás: Hoff 4.12 m. - Dekation: Klunneig 7481 pont.

AUTOMOBILOK!!

Benzint és gumit sporolhatnak megkímélve egyuttal a gépet is! EMIL BLAGA Cluj

WIENER MORGENZEITUNG

WIEN, II., TABORSTRASSE 1-3. naponta a cionista kongresszus alkalmával terjedelmes, összefüggő, jegyzőkönyvszerű kongresszus-ujtságot ad ki. Az ujság első száma augusztus hó 5-én jelenik meg ünnepi tartalommal a zsidóság vezéreinek cikkeivel, hozzászólásai- val. A kongresszus-ujtságra előfizetést elfogad az „Uj Kelet” kiadóhivatala. Előfizetési ára az összes kiadásokra negyven lej

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak Deutsch Testvérek nemzetközi szállítási válalata tudja lebonyolítani. Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Buda- pest, VII, Rákóczi-ut 6., VII, Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu- utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Duna- part. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, oson, Biharkezesztes, Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Biharpüspöki. Fuvarlevél felülvizsgálati iroda Speciális dunai forgalom!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám Telefon Interurban 2-19 Sürgöny: Juvaere, Cluj Ékszerárugyártás, nagykereskedés Fogászat arany és forrasztó Arany, ezüst és platinabeváltás Klenze és Schwarzwaldt órák képviselője, gyári lerakata Csak viszontelárúsítóknak!

Telefon 2-14 Telefon 8-84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilá- gítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (volt Egyetem-u.) 2 Műhely: Str. Baba Novac (volt Bethlen - utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungsram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

Zsidó könyvsorozatok!

Tíz kötet 200 lej

- Az „Uj Kelet” könyvosztálya portómentesen küldi a pénz előzetes beküldése mellett a követ- kező tíz zsidó szépirodalmi művet: S. Alejchem: Leégett nemesek, bolti ára .. 20.- S. Alejchem: A 13. Robinsohn, bolti ára .. 20.- Agnon: Es a meggörbödött kiegyenesedik .. 40.- Biró Lajos: Bazini zsidók .. 30.- Bia Gorion: József és testvérei .. 25.- Kabbalisták és csodatevők .. 24.- M. Nordau: Doktor Kohn .. 25.- M. Nordau: Mesék .. 22.- M. Nordau: Az asszimiláció tragédiája .. 15.- Ujvári Péter: A bosszúálló Isten .. 45.-

Hatvanhat lej és a portó és csomagolás költségeit takarítja meg, ha e tíz gyönyörű zsidó művet megrendeli.

Az „Uj Kelet” könyvosztálya, Cluj

Nyugágyat

bükkfából kartámlákkal és lábtartóval, vászon nélkül 170.-, extrakivitel 250.-, vászonnal 350.-, extrakivitelben 430 lej beküldése ellenében legszolidabban szállít nagyban is: Weisz Kálmán Oradea-Mare (Nagyvárad), Nagypiac 10

Fabre Line FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG Constanta-Newyork közvetlen hajójaratok minden hónapban. Átszállás nélkül. - Csak egy vizum (az amerikai) szükséges. Augusztus 1-től rendes hajójaratok Constanta-Jaffa (Palesztina) és Marseille között. Rendkívül kedvező feltételek. - Felvilágosításokat nyújt, prospektusokkal és hajójeggyel szolgál a FABRE LINE S. A. R. BUCURESTI, PASAG, COMOEDIA Reclama 3013

Az „Uj Kelet” hível nyomtatványszükségletüket „Kadima”-nyomdában rendeljék meg Szilgona ezemball munkaszünetet tart!

Mégis csak legjobb a késnékáll borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya „RASOL IDEAL” Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130.-, kisebb menynységben lei 80.- kgkint. Óvakodjunk az ártal- mas utáztatoktól. Csak az „Ideal” fairásu valódi Reszling József fodrász Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashíd mellett)

DIANA FÜRDŐ ÉS VIZGYÓGY- INTÉZET szénsavas-fenyőkvivonat, kén, só, villany, hőlég, nap stb. stb. fürdőekkel. - Vezető orvos: Dr. Porsche ideggyógyász

Sósav Ecetsav Kénsav bőrgyógyáshoz szükséges vegytermékek, Meister Lucius és Badische anilinek nagy tételben érkeztek Kalmár Áruforgalmi R.-T. fűszer-, festék- és gyarmatárkereskedés engros és detailosztályába Cluj, Str. R. Maria (Deák P.-u.) 42

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

A „Vénusz” fésti- és hajduszmű árúgyár Cluj, könyvelő-levelezőt keres. Német esetleg román levelező előnyben részesül. Írásbeli ajánlat Deutsch Testvérek, Piata Unirei 26. nyújtandók be.

Perfekt német gyors és gépirónó

azonnali belépésre kerestetik. — Leveleket Lloyd Express Szentegyház utca 4. továbbít „Gyorsírónó” jellegű.

Keresek 4 és 6 éves gyermekeim mellé intelligens, németül is beszélő leányt. Weisz Sándor jegyző, Tautii de jos, Szatmármegye. 5963

Ólomhamu körülbelül 150—200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Gyógy-növényeket

körishogarat és anyarozsot vásárol a „HERBA” vállalat, Cluj, Strada N. Iorga 2.

Kezdőknek zongorárákat adok. Cím a kiadóhivatalban.

Magánvizsgára, a gimnázium vagy a polgári iskola bármely osztályára felelősség mellett készítem elő internátusomban elhelyezett tanulókat, kik talmudot is tanulhatnak. Nagy József ort. igazgató-tanító Carei-Marii. 5947

Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat körleveleket cégkártyát levélpapírost számlát

legolcsóbb árban feltűnően elegáns kivitelben készíti a Kadima-nyomda Rt.

Név-jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a

Kadima-nyomda Cluj

Gyakorlott kiszolgáló-kisasszonyt keresünk azonnalra. Női divatüzlet, Malom-utca 10. Ugyanott egy tanulóleány felvétetik. 5979

Perfekt gyors- és gépirónó, román, magyar, német nyelvben tökéletes, megfelelő állást keres. — Megkereséseket „Perfekt” jellegűre a kiadóba. 5977

Száraz kenyérhulladékokat keresek megvételre. Strada Pata 34.

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Pályázat

A fogarasi neolog izraelita hitközség azennel pályázatot hirdet egy zeneileg képzett kántor-metszői állásra, aki egy személyben Schochel-Ubodeg, ha egy-szersmind Moil is, előnyben részesül.

A pályázók szakképzettségüket, életkorukat, eddigi működésüket és családi állapotukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus hó 20. alólított elnökséghez küldjék be.

Utiköltségeket csak meghívottaknak térítünk meg. Az állás azonnal, de legkésőbb f. évi szeptember 1-én elfoglalandó. A fizetés megegyezés tárgyát fogja képezni, melyhez szabad lakás, villanyvilágítás, évente négy öl fa és a szokásos mellékjelvédelem jár. A költségek költségeket visszatérítjük.

Fogarasi, 1923. évi július hó 24.
Ifj. Grünfeld Jakab Dr. Schal Albert
hitk. jegyző hitk. elnök

Dela comunitatea izr. orth. autonom din Cluj 457—1923.

Pályázati hirdetés

Nyilvános elemi iskolánk számára pályázatot hirdetünk 3. tanítói állásra.

Pályázhatnak olyanok, kik az államnyelvet szóban és írásban bírják és elegendő héber tudással is rendelkeznek. A megválasztott maga tartozik lakásról gondoskodni. Fizetése megegyezés szerint. Képesítést, szigorú vallásos előéletet, eddigi működést és családi állapotot igazoló okmányok hiteles másolataival felszerelt pályázatot f. évi augusztus hó 12-éig a cluji orth. izr. iskolaszék, Strada Dubalarilor No. 1, címére küldendők.

Cluj, 1923 július 30. Az iskolaszék

Pályázathirdetés

A Targu-Mures (marosvásárhelyi) zsidó iskolaszék a most átszervezett és újjáépített négy tanerős népis-kolájánál üresedésben levő három tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázóktól a román és héber nyelvekben való jártasság megkívánatik. Képesítést, kort, családi állapotot, eddigi működést és fizetési igényeket feltüntető folyamodványok f. évi augusztus hó 15-ig alólított címére küldendők. Nőtlen tanítók pályázata előnyben részesül. Az állásra nők is pályázhatnak.

Targu-Mures (Marosvásárhely), 1923 július 30.
Orlik Nándor, elnök

Cséplőgépkatrészek gyors elkészítését,

motorok, gőzgépek legrovidebb időn belüli javítását vállalja.

Hoffmann Sándor okleveles gépészmérnök gépműhelye, Cluj-Kolozsvár, Strada Säcuiaşcă 2. szám

Telefon 31. Ládagyár

Flórázlet Egeres

Mindenemű ládákat és fadóbozókat összeszegezve és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits Ikereskedés és ládagyar

Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1. szám

MAROSVÁSÁRHELY

legelőkelőbb és legolcsóbb bevásárlási forrása

LANCZET M. FIAI

FÜSZER, VAS, RÖVID-ÁRU. Sürgőncím: LANCZET. Telefon interurban 511. Tg-Mures. 1445

Lang & Comp. termény, liszt, gabona, új és használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölcsönzés: Tg-Mures-Marosvásárhely. Telefon 280.

DEUTSCH & BRAUN

textiláru nagykereskedés

Targu-Mures, Piata Reg. Ferdinand (Fötér 52. Telefon 273

„Barzel” Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Fierarie 1480 Vasüzlet Telefon 10-49.

S. Eisenstädter
Cluj, Calea Victoriei 2
Szőrmeárúház

Sportkabátok és bundákban nagy választék

Ne tévesszék össze cégemmel!

Grünwald üvegciszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. — **Oradea-Mare** és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10. szám.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS
Cluj, Kolozsvár,
L. Pop (Brassay-utca)

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kézbesítéséig nem fogadjuk. Kéziratok adunk vissza.

Cluj-Kolozsvár

A szövetség...
masztó. Az angol...
hozott megkötés...
A francia és b...
mány az angol...
parlament itél...
kormány azon...
készlődik elk...
lanság indokolt...
ségét már fen...
most állanak a...
ciaország és A...
sukban ellenke...
sosem érte a s...
mint most. An...
mindenáron. F...
lez semmit: ér...
a versaillesi bé...
reálisan számol...
gével, jóhiszem...
dekában és mi...
Európa életéből...
Angliát nemcsa...
szimpátiája vi...
gazdasági rege...
visszaálljon a...
közé a kontine...
megegyezés...
volt Angliána...
Németország u...
sági életre. Az...
kapcsolód k a...
krízis megold...
bajain. Altalá...
szágra is tou...
értéktelenedése...
mos elszegénye...
amelynek leg...
A francia gaz...
összefügg Ném...
ország gazdálk...
izolálni. Franc...
közeli jövőre...
le, a jelenjéhez...
gazdasági érté...
behajtani. Sze...
Franciaország...
végrehajtóhoz...
hitelező. Az é...
érett. Szánalni...
lehet tolni. Né

Anglia és...
békés kibontak...
menyire bará...
megértést kére...
venni a felkész...
még egymás...
államai, lehet...
közülök Anglia...
keresse a kibot...
szövetséges áll...
erősebb, a le...
Franciaország...
sokkal biztosab...
sági alapra t...
tudjuk, elsőso...
sán mulik. Ha...
megtörténhetik...
marad, mert...
szétesése után...
Olaszország ha